

Uroczystości upamiętniające pomordowanych w Obozie Zagłady Kulmhof w Chełmnie nad Nerem

Data publikacji: 2021-09-13 09:22:20 Data modyfikacji: 2021-09-13 09:22:20

Jesteśmy jeśli pamiętamy!

6 września 2021r. na terenie byłego niemieckiego **Obozu Zagłady Kulmhof w Chełmnie nad Nerem** odbyły się uroczystości upamiętniające **pomordowanych Polaków, Żydów, Romów, Dzieci Czeskich, Jeńców Radzieckich.**

Już po raz szesnasty spotykaliśmy się w tym miejscu, w którym rozegrał się przerażający, zbrodniczy koszmar. Miejscu, jakże boleśnie i tragicznie zapisanym w historii.

„... Nienawiść jest drogą donikąd”- mówił **bp Krzysztof Wętkowski** podczas homilii sprawowanej na terenie byłego niemieckiego Obozu Zagłady Kulmhof w Chełmnie nad Nerem, który po raz pierwszy gościł w naszej samorządowej i parafialnej wspólnoty.

Obecnych przywitał ks. Krzysztof Kaczmarek Proboszcz Parafii Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Chełmnie. Podkreślił, że Kulmhof był „fabryką śmierci”, która pochłonęła tysiące istnień niewinnych ludzi.

Ludobójstwo popełnione w fabryce śmierci jakim był Kulmhof przez funkcjonariuszy hitlerowskiej III Rzeszy, pochłonęło tysiące istnień ludzkich. Byli wśród nich Polacy, Romowie, jeńcy sowieccy – ale przede wszystkim Żydzi. Ogrom dokonanej tu zbrodni przeraża, wszystko to trudno objąć umysłem, ale nie wolno nam nigdy zapomnieć !

Holokaust, którego Kulmhof jest symbolem, był zbrodnią wyjątkową w całych dziejach ludzkości. Nienawiść, szowinizm, nacjonalizm, rasizm, antysemityzm przybrały tu postać masowego, zorganizowanego, metodycznego mordy, eksterminacji ludzi.

Stając wszyscy razem pochylając głowy przed cierpieniami ofiar - podejmujemy zobowiązanie na przyszłość – zawsze pielęgnować pamięć, strzec prawdy o tym, co się tutaj wydarzyło.

Pomimo tragizmu tego Miejsca - to jednak wartością jest nasze spotkanie, modlitwa, rozmowy ... Bardzo to sobie cenimy !

Dlatego tak ważna jest nasza obecność. Tak ważny jest nasz międzynarodowy, międzykulturowy i międzyreligijny dialog.

Dziękuję Wam za to, że razem współtworzymy to wydarzenie ofiarowując je tym, którzy nie mogą przemówi. Ze wzruszeniem i wdzięcznością wspominamy wszystkie te spotkania. Pamięć każe nam tutaj przyjeżdżać, być, by spotykać się, modlić, przywoływać ofiary zbrodniczego kosmaru – mówiła Wójt Bożena Dominiak.

Dziękuję przedstawicielom

- ambasad: Republiki Czeskiej, Republiki Austrii i Federacji Rosyjskiej,
- posłowi na Sejm RP Leszekowi Galembie,
- dyrektor Muzeum Martyrologicznego w Żabikowie dr Annie Ziółkowskiej,
- Wielkopolskiemu Wojewódzkiemu Konserwator Zabytków Jolancie Goszczyńskiej,
- staroście kolowskiemu Robertowi Kropidłowskiemu,
- delegacjom władz samorządów powiatowych, miejskich i gminnych z województw:

Link do strony www:

<https://grzegorzew.pl/aktualnosc,631,uroczystosci-upamietniajace-pomordowanych-w-obozie-zaglad-y-kulmhof-w-chelmnie-nad-nerem>

Dokument PDF wygenerowano: 2026-10-12 03:08:52

- wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, łódzkiego,
- delegacjom Gminy Wyznaniowej Żydowskiej z Poznania i z Łodzi
  - przedstawicielom służb mundurowych,
  - instytucjom kultury,
  - licznym pocztom sztandarowym ze szkół,
  - organizacjom społecznym oraz rodzinom ofiar,

przed którymi chylimy czoła.

Co roku jest z nami **Pani dr Eleonora Bergman**, na ręce której także składamy podziękowania oraz pozdrawiamy wszystkich gości, przedstawicieli instytucji i stowarzyszeń Wyznania Mojżeszowego.

Bardzo dziękujemy **Panu Kierownikowi Bartłomiejowi Grzance i Wszystkim Pracownikom Muzeum Martyrologicznego w Żabikowie - Oddział w Chełmnie.**

Zapraszamy Państwa w nasze gościnne progi za rok. Niech naszym wspólnym zobowiązaniem będzie nieść przesłanie i przestrogę, które płyną z tego miejsca.

**Dzięki naszym spotkaniom, naszej obecności, prawda i pamięć Kulmhof będzie trwać!
Pamiętamy i pamiętać będziemy na zawsze!**

Wystąpienie Wójta Gminy Grzegorzew

Ekscelencjo Księżę Biskupie, Dostojni Kapłani! Szanowny Panie Pośle! Szacowni Przedstawiciele Ambasad! Szanowna Pani Wojewodo! Szacowni Goście Wyznania Mojżeszowego! Panie Starosto! Koleżanki i Koledzy Samorządowcy – Prezydenci Miast, Wójtowie, Burmistrzowie, Szacowni Przedstawiciele Stowarzyszeń, Związków Wyznaniowych, Kombatantów Panowie Komendanci, Dostojni i Zacni Goście! według godności i urzędów.

Z prawdziwą serdecznością witam wszystkich!

Jesteśmy jeśli pamiętamy! Corocznie, gromadzimy się w tym miejscu, w którym rozegrał się przerażający, zbrodniczy koszmar. Miejscu, jakże boleśnie i tragicznie zapisanym w historii. To już nasze 16 – te spotkanie. Hołd ofiarom i pomordowanym w byłym w niemieckim Obozie Zagłady Kulmhof w Chełmnie nad Nerem, po raz pierwszy oddaliśmy 8 listopada 2007 r. Ze wzruszeniem i wdzięcznością wspominam wszystkie te spotkania.

Wasza Ekscelencjo, Zacni goście, Pamięć każe nam tutaj przyjeżdżać, być, by spotykać się, modlić, przywoływać ofiary zbrodniczego kosmaru.

Ludobójstwo popełnione w fabryce śmierci jakim był Kulmhof przez funkcjonariuszy hitlerowskiej III Rzeszy, pochłonęło tysiące istnień ludzkich. Byli wśród nich Polacy, Romowie, jeńcy sowieccy – ale przede wszystkim Żydzi. Ogrom dokonanej tu zbrodni przeraża. Wszystko to trudno objąć umysłem. Ale nie wolno nam nigdy zapomnieć. Holokaust, którego Kulmhof jest symbolem, był zbrodnią wyjątkową w całych dziejach ludzkości. Nienawiść, szowinizm, nacjonalizm, rasizm, antysemityzm przybrały tu postać masowego, zorganizowanego, metodycznego mordu, eksterminacji ludzi.

Stając wszyscy razem pochylając głowy przed cierpieniami ofiar - podejmujemy zobowiązanie na przyszłość – zawsze pielęgnować pamięć, strzec prawdy o tym, co się tutaj wydarzyło.

Pomimo tragizmu tego Miejsca - to jednak wartością jest nasze spotkanie, modlitwa, rozmowy... Bardzo to sobie cenimy! Dlatego tak ważna jest nasza obecność. Tak ważny jest nasz międzynarodowy,

Link do strony www:

<https://grzegorzew.pl/aktualnosc,631,uroczystosci-upamietniajace-pomordowanych-w-obozie-zaglad-y-kulmhof-w-chelmnie-nad-nerem>

Dokument PDF wygenerowano: 2026-10-12 03:08:52

międzykulturowy i międzyreligijny dialog. Dziękuję Wam za to, że razem współtworzymy to wydarzenie - ofiarowując je TYM, którzy nie mogą przemówić. Bardzo dziękuję za Wasze świadectwo i Waszą tu dzisiaj obecność. Strażnikami pamięci jesteśmy!

Ekscelencjo Księżę Biskupie - Pasterzu Diecezji Włocławskiej!

Pod Twoim pasterskim przewodnictwem spotkaliśmy się, by złożyć Eucharystyczną Ofiarę oraz wyrazić modlitewną pamięć. Dziękujemy, że otoczyłeś swoją ojcowską troską nasze dzisiejsze spotkanie.

Jesteśmy dumni i zaszczyceni Twoją Ekscelencjo obecnością. Składam Waszej Ekscelencji serdeczne Bóg Zapłać!

Wasza Ekscelencjo, Kierujesz naszą diecezjalną łodzią od 14 czerwca 2021 r. Po raz pierwszy gościś w naszej parafialnej i samorządowej wspólnotcie. Wasza Ekscelencjo, przyjmij proszę od nas życzenia wszelkiej pomyślności i obfitości łask Bożych na drodze Twojej, jakże trudnej i odpowiedzialnej służby. Niech ludzka życzliwość oraz wszelkie wsparcie towarzyszy każdego dnia Waszej Ekscelencji w posłudze biskupiej dla dobra Kościoła. Składam najserdeczniejsze życzenia Bożego błogosławieństwa w dalszej służbie Bogu i Ojczyźnie.

Dostojni Kapłani, Szacowni zebrani, wszyscy jak tutaj jesteśmy, na tym wspólnym spotkaniu z Księdzem Biskupem, na tej agapie, która nas łączy, każdemu chciałabym wyrazić moje uznanie i podziękować. Wszystkich i każdego z osobna ogarniam swoją wdzięcznością za dzisiejsze spotkanie. Najserdeczniej Wszystkim Państwu dziękuję. Jestem szczęśliwa goszcząc Państwa w Gminie Grzegorzew - w mojej rodzinnej miejscowości - Ladorudzku. Co roku jest z nami Pani profesor Eleonora Bergman. Na ręce, której pozdrawiam wszystkich gości, przedstawicieli instytucji i stowarzyszeń Wyznania Mojżeszowego. Cieszę się z tego, że współpraca międzykulturowa dobrze funkcjonuje.

Jakże ważne jest, że tu, u nas, bardzo dobrze funkcjonuje oddział Muzeum Martyrologicznego w Żabikowie. Dziękujemy Pani Dyrektor - Annie Ziółkowskiej za dbałość o to miejsce. Widać ręce dobrego gospodarza. W grudniu 2020 roku zakończyła się renowacja Cmentarza Ofiar Obozu w Lesie Rzuchowskim. Na ręce Pani Dyrektor podziękowania kieruję dla Wszystkich Pracowników Muzeum. Bardzo dziękuję za obecność - Posłowi na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej - - Przedstawicielom dyplomatycznym Ambasad Republiki Czeskiej, Republiki Austrii, Federacji Rosyjskiej. Niezmiennie cieszy nas obecność przedstawicieli Pana Wojewody z Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Pana Marszałka z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Serdeczne Bóg zapłać składam za obecność Wszystkim Kapłanom, dziękuję przedstawicielom instytucji i stowarzyszeń Wyznania Mojżeszowego.

Są tu z nami krewni ofiar, przed którymi chylę czoła, radością jest dla mnie obecność Sióstr Wspólnej Pracy, Sióstr Orionistek, bardzo dziękuję za obecność Panu Staroście, Wicestarości, Komendantom Powiatowym: Policji i Państwowej Straży Pożarnej oraz przedstawicielom wszystkich instytucji, stowarzyszeń, inspekcji, firm.

Dziękuję za obecność Koleżankom i Kolegom Samorządowcom, kłaniam się pocztom sztandarowym! Bardzo dziękuję całemu środowisku oświatowemu, uczniom, młodzieży, harcerzom, nauczycielom, pedagogom, dyrektorom szkół Swoją obecnością dajecie dobry przykład. Dzieci i młodzież - to nasza przyszłość!

Bardzo dziękuję Pani Sołtys i Mieszkańcom Ladorudzka, za pełne serdeczności przyjęcie nas w swojej miejscowości.

Wasza Ekscelencjo, Drodzy Państwo, historia nałożyła na nas zadanie. Kontynuujemy je od lat. Dlatego

Link do strony www:

<https://grzegorzew.pl/aktualnosc,631,uroczystosci-upamietniajace-pomordowanych-w-obozie-zaglady-kulmhof-w-chelmnie-nad-nerem>

Dokument PDF wygenerowano: 2026-10-12 03:08:52

też szczególne słowa podziękowania kieruję do współgospodarza dzisiejszego spotkania – Proboszcza Parafii Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Chełmnie Księdza Krzysztofa Kaczmarka! Bóg zapłać Księżu Krzysztofie, że podjąłeś się wyzwania, które realizował Twój poprzednik Śp. Ksiądz Grzegorz Grochowski i wcześniejsi proboszczowie chełmskiej parafii! Po raz pierwszy, przed 16 laty, organizatorem tego wydarzenia był, obecny wśród nas Ksiądz Józef Miłek, który podjął się tego wyzwania z inicjatywy Księdza Biskupa Seniora Wiesława Alojzego Meringa. Bóg zapłać!

Wasza Ekszelencjo, Szanowni Państwo.

Żyjemy w bardzo trudnym czasie, dotyka nas czwarta fala pandemii koronawirusa. To okrutna choroba. Dotknęła nas bardzo przedwczesna śmierć Śp. Księdza Grzegorza Grochowskiego – Proboszcza chełmskiej parafii, którego pożegnaliśmy w kwietniu tego roku.

Spokojnego czasu życzę i zdrowia! Życzę bezpiecznego, wolnego od pandemii czasu. Wierzę, że za rok, spotkamy się w zdrowiu, w obecności naszego Pasterza. Zapraszam Państwa w nasze gościnne progi za rok. Niech naszym wspólnym zobowiązaniem będzie nieść przesłanie i przestrogę, które płyną z tego miejsca. Dzięki naszym spotkaniom, naszej obecności Prawda i Pamięć o Kulmhof będzie trwać!

Pamiętamy i pamiętać będziemy na zawsze!

Drodzy Państwo, mamy dzisiaj piękny, słoneczny, wrześniey dzień. Każdy z nas ma swoje powinności - w Diecezji, Województwie, w Mieście, Gminie, Parafii. Życzę samych dobrych myśli we wszelkich podejmowanych działaniach!

Bożena Dominiak

Wójt Gminy Grzegorzew

Link do strony www:

<https://grzegorzew.pl/aktualnosc,631,uroczystosci-upamietniajace-pomordowanych-w-obozie-zaglady-kulmhof-w-chełmnie-nad-nerem>

Dokument PDF wygenerowano: 2026-10-12 03:08:52

Link do strony www:

<https://grzegorzew.pl/aktualnosc,631,uroczystosci-upamietniajace-pomordowanych-w-obozie-zagłady-kulmhof-w-chelmnie-nad-nerem>

Dokument PDF wygenerowano: 2026-10-12 03:08:52